

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
فصل اول: مقررات ملی و بین المللی در خصوص حفاظت از محیط زیست.....	۲۱
۱. هوا.....	۲۱
۱.۱. مقررات ملی.....	۲۲
۱.۲. مقررات بین المللی.....	۲۴
۲. آب.....	۲۶
۲.۱. مقررات ملی.....	۲۸
۲.۲. مقررات بین المللی.....	۳۰
۳. خاک.....	۳۴
۳.۱. مقررات ملی.....	۳۶
۳.۲. مقررات بین المللی.....	۳۷
۴. گیاهان و حیوانات.....	۳۷
۴.۱. مقررات ملی.....	۴۰
۴.۲. مقررات بین المللی.....	۴۱
۵. بهداشت انسانی.....	۴۲
۵.۱. مقررات ملی.....	۴۴
۵.۲. مقررات بین المللی.....	۴۵
۶. ایمنی انسانی.....	۴۶
۶.۱. مقررات ملی.....	۵۰
۶.۲. مقررات بین المللی.....	۵۳
فصل دوم: ارزیابی پیامدهای محیط زیستی.....	۵۷
۱. ابعاد فنی.....	۵۷
۱.۱. توصیف شرایط محیط زیستی موجود ناحیه پیش از اجرای پروژه.....	۵۸
۱.۲. پیش بینی پیامدها و پیشنهاد راهکار مدیریت آنها.....	۵۸
۱.۲.۱. تفکیک یا غربال سازی.....	۵۹
۱.۲.۲. تعیین قلمرو.....	۵۹
۱.۲.۳. گزارش یا اظهارنامه ارزیابی.....	۵۹
۱.۲.۴. تصمیم گیری.....	۶۳

۶ □ حقوق محیط زیست و توسعه پایدار صنعت نفت و گاز

- ۱.۲.۵. اجرا، پیگیری و پایش ۶۳
۲. الزام به انجام ارزیابی پیامدهای محیط زیستی پیش از اجرای یک پروژه از دیدگاه اسناد و آرای بین المللی ۶۴
- ۲.۱. بیانیه‌ها ۶۴
- ۲.۱.۱. بیانیه استکهلم ۱۹۷۲ م ۶۵
- ۲.۱.۲. بیانیه سازمان توسعه و همکاری اقتصادی ۱۹۷۴ م ۶۵
- ۲.۱.۳. منشور جهانی طبیعت ۱۹۸۲ م ۶۶
- ۲.۱.۴. اصول برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد ۱۹۸۷ م ۶۶
- ۲.۱.۵. بیانیه ریو ۱۹۹۲ م ۶۷
- ۲.۱.۶. بیانیه اصول جنگل‌ها و دستور کار بیست و یک ۱۹۹۲ م ۶۸
- ۲.۲. کنوانسیون‌ها ۶۸
- ۲.۲.۱. کنوانسیون مربوط به تالاب‌های مهم بین‌المللی به‌ویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبی ۱۹۷۱ م ۶۹
- ۲.۲.۲. کنوانسیون کویت برای همکاری در خصوص حفاظت از محیط زیست دریایی در برابر آلودگی ۱۹۷۸ م و پروتکل‌های آن ۶۹
- ۲.۲.۳. کنوانسیون حقوق دریاها ۱۹۸۲ م ۷۱
- ۲.۲.۴. کنوانسیون نومیا ۱۹۸۶ م ۷۲
- ۲.۲.۵. کنوانسیون لومه در خصوص چارچوب همکاری میان جامعه اروپایی و کشورهای حاشیه اقیانوس آرام ۱۹۸۹ م ۷۳
- ۲.۲.۶. پروتکل مادرید در خصوص حفاظت از محیط زیست قطب جنوب ۱۹۹۱ م، الحاقی به کنوانسیون قطب جنوب ۱۹۵۹ م ۷۳
- ۲.۲.۷. کنوانسیون تنوع زیستی ۱۹۹۲ م ۷۴
- ۲.۲.۸. کنوانسیون حفاظت از دریای سیاه در برابر آلودگی (کنوانسیون بخارست ۱۹۹۲ م) ۷۴
- ۲.۲.۹. کنوانسیون هلسینکی در خصوص حفاظت از محیط زیست دریای بالتیک ۷۵
- ۲.۲.۱۰. کنوانسیون اسپار ۱۹۹۲ م ۷۶
- ۲.۲.۱۱. کنوانسیون سازمان ملل متحد در خصوص تغییرات آب و هوا ۱۹۹۲ م ۷۷
- ۲.۲.۱۲. کنوانسیون ارزیابی پیامدهای محیط زیستی در چارچوب فرامرزی ۱۹۹۱ م ۷۷
- اصلاحی سال ۲۰۰۱ م (کنوانسیون اسپو) ۷۸
- ۲.۲.۱۳. کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریای خزر ۲۰۰۳ م ۷۸
- ۲.۳. آرای مراجع قضایی بین‌المللی ۷۹
- ۲.۳.۱. قضیه پروژه ناگیمارس-گابسیکو ۱۹۹۷ م ۸۰

فهرست مطالب □ ۷

۸۰.....	۲.۳.۲. قضیه نیروگاه اتمی ماکس ۲۰۰۱م.....
۸۱.....	۲.۳.۳. قضیه کارخانه تولید خمیر کاغذ ۲۰۰۶م.....
	۳. الزام به انجام ارزیابی پیامدهای محیط زیستی پیش از اجرای یک پروژه از دیدگاه
۸۲.....	مقررات ملی .....
۸۳.....	۳.۱. نروژ .....
۸۴.....	۳.۲. انگلیس .....
۸۶.....	۳.۳. کانادا.....
۸۷.....	۳.۴. عراق .....
۸۸.....	۳.۵. آذربایجان .....
۸۹.....	۳.۶. ایران .....

فصل سوم: مسؤلیت بین المللی دولت‌ها در خصوص آلودگی‌های فرامرزی ناشی از

۱۰۱.....	حمل و نقل دریایی نفت.....
۱۰۲.....	۱. تکلیف به جلوگیری از آلودگی محیط زیستی فرامرزی .....
۱۰۳.....	۱.۱. اصل استفاده غیر زیانبار از قلمروی سرزمینی .....
۱۰۵.....	۱.۲. اصل پیشگیری .....
۱۰۷.....	۱.۳. اصل استفاده صیانتی از منابع طبیعی به عنوان میراث مشترک بشریت .....
۱۰۷.....	۱.۴. اصل احتیاط .....
۱۰۸.....	۲. تکلیف به جبران خسارت در برابر آلودگی دریایی ناشی از حمل و نقل مواد نفتی .....
۱۰۹.....	۲.۱. خسارت .....
۱۱۲.....	۲.۲. وجود رابطه مستقیم بین آلودگی و خسارت وارده به اشخاص .....
۱۱۳.....	۲.۳. انتساب آلودگی به فعل یا ترک فعل دولت .....
۱۱۴.....	۲.۴. عدم نیاز به تحقق تقصیر مالک کشتی در ایجاد آلودگی (مسئولیت محض).....
۱۱۶.....	۳. محدوده حقوق و تکالیف دولت‌های ساحلی .....
	۳.۱. حقوق دولتهای ساحلی در خصوص مناطق خارج از حیطه صلاحیت یا نظارت
۱۱۶.....	آنها .....
	۳.۲. تکلیف دولتهای ساحلی به تدوین قانون ملی در راستای جبران خسارت ناشی از
۱۱۸.....	آلودگی نفتکش .....

فصل چهارم: سازکار توسعه پاک .....

۱۲۱.....	۱. مراحل اجرای پروژه سازکار توسعه پاک .....
۱۲۴.....	۱.۱. تهیه سند طراحی پروژه .....
۱۲۵.....	۱.۲. مرجع ملی صلاحیتدار و الزامات قانونی کشور میزبان در مرحله پذیرش پروژه.....
۱۲۶.....	۱.۳. الزامات قانونی بین‌المللی در مرحله ثبت پروژه در سازمان ملل متحد .....

۸ □ حقوق محیط زیست و توسعه پایدار صنعت نفت و گاز

- ۱.۴. مرحله تکمیل پروژه و صدور گواهی کاهش انتشار ۱۲۷
۲. شرایط کیفی پروژه ساز کار توسعه پاک ۱۲۸
- ۲.۱. افزودگی ۱۳۰
- ۲.۲. توسعه پایدار ۱۳۱

فصل پنجم: شروط حفاظت از بهداشت، ایمنی و محیط زیست در قراردادهای

- صنعت نفت و گاز ۱۳۵
۱. درج شرط تفصیلی حفاظت از بهداشت، ایمنی و محیط زیست ۱۳۹
- ۱.۱. قرارداد بیع متقابل ۱۳۹
- ۱.۲. قرارداد جدید بالادستی صنعت نفت و گاز ۱۴۲
- ۱.۳. قرارداد طراحی، تامین کالا و ساخت ۱۴۴
- ۱.۴. قرارداد ساخت، بهره برداری و واگذاری ۱۴۵
۲. درج شرط ارجاع کننده به استانداردهای بهداشتی، ایمنی و محیط زیستی ۱۴۷
- ۲.۱. انواع استانداردها ۱۴۷
- ۲.۲. نحوه استفاده از استانداردها در قراردادهای نفت و گاز ۱۵۲

فصل ششم: مسئولیت اجتماعی شرکت نفت و گاز

۱. شرکتهای بین المللی و ملی نفت و گاز ۱۵۷
- ۱.۱. شرکتهای بین المللی ۱۵۷
- ۱.۲. شرکتهای ملی ۱۵۹
۲. مفهوم شناسی مسئولیت اجتماعی شرکت ۱۶۰
- ۲.۱. پیامدهای اجتماعی-اقتصادی ۱۶۲
- ۲.۲. پیامدهای اجتماعی-فرهنگی ۱۶۴
۳. شکل گیری رویه مسئولیت اجتماعی شرکتهای بین المللی و ملی نفت و گاز ۱۶۴
- ۳.۱. معاهدات دوجانبه سرمایه گذاری ۱۶۵
- ۳.۲. دعاوی علیه شرکتهای نفت و گاز ۱۶۷
- ۳.۳. مقررات ملی و بین المللی ۱۶۹
- نتیجه گیری ۱۷۵
- فهرست منابع ۱۸۱